

Qurban qəhrəman idi

(əvvəli ötən şənbə
saylarımızda)

***

Çiskinli, yağışlı bir axşam yatmaq, yuxuya getmək istəmirəm. Bu gecəni payızın əlindən zorla almışam. Televizora diqqətlə, nəfəsi dərmədən baxıram və stress keçirməkdən qorxuram. Papirosa dərin qullab vururam. Tüstü tavana dəyib qayıdır üstümə... Küsdürmüşdüm dostum qələmi, yenicə barışmışdıq. Qeydlər aparıram. Nədən yazıram?..

Telegüzgüdə köhnə, sənədli film göstərilir. SSR xalq artisti, SSR Ali Sovetinin deputatı Rəşid Behbudovun rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Dövlət Mahnı Teatrı Hindistanda qastrol səfərinə gedir. Kollektiv Dehlidən Bombeyə gedir. Gənc solist İlham deyir:

- Biz yolla gedərkən bələdçi sağ tərəfi göstərdi:

- Bura qəbiristanlıqdır. Orda sizin həmyerliniz Şaumyanın məzarı var. Müəllimimiz təəccüblənir:

- Ola bilməz!..
- İstəsəniz göstərə bilərəm.

Avtobus dayanır, düşürük aşağı, baxırıq... Rəşid müəllim heyrlənir. Həqiqətən böyük heykəl və s. Şaumyanın şəkli, doğum, ölüm tarixi əks olunub... Bələdçi bir neçə pozadan şəkillər çəkir və səhərisi onları verir ustasına.

Ceyran xanım söyləyir:

- 1988-ci il hadisələri yenidən başlayanda Rəşid tribunaya qalxaraq M.S.Qorbaçovun üstünə qışqırır:

- Son qoyun mənə millətə qarşı qətlə tördən ermənilərin azgınlığına!.. Buyurun, 1918-ci ildə Bakıda minlərlə həmyerlimin ölümünə fitva verən daşnak S. Şaumyan sonra niyə Hindistana qaçıb?.. Bu faktdır!..

- Yalandı, böhtandı.

Baxın, bu o alçağın Dehli qəbiristanında çəkilən şəkilləri və o, dəlil-sübut kimi, şəkilləri çıxır Qorbaçovun sifətinə.

Sonra Ceyran xanım deyir:

- Bakıda xəstə idi. Böyrəklərindən əziyyət çəkirdi. Cavadzadə ona məsləhət bildi ki, Kreml xəstəxanasında müalicə olunsun. O, Moskvada xəstə yatdı və demək olar, sağaldı. Vəziyyəti normal idi, deyib-gülür,

Esse

danışdı. Axşam ayrılarda mənə dedi:

- Çox yaxşıyam. Ağrı-zad yoxdu... Darıxma mənim Ceyranım, gələn həftə qayıdacaq Bakıya.

Sabah, xəstəxananın əli qoynunda, qəmli baxışlarla mənə baxan tibb işçisi xəbər verdi:

- Qara paltarınızı geyin xanım, artıq yoxdu o.

Azərbaycanı dünyaya tanıtdıran böyük sənətkar Rəşid Behbudovun ölümündə kimi təqsirləndirək?.. M.S.Qorbaçovumu?.. Bu fikrə düşsəm ahıl yaşımdaya günah sahibi olarammı?.. Hər halda R.Behbudovun sədaqətli ömür-gün yoldaşı Ceyran xanıma da inanmaq olmaz!..

***

Vay-vay-vay, başım qarışdı, heç bilmədim Qurbanşiri-hər kimi ölkə rəhbəri A.Mikoyanın üstünə cuman o kişi harda qaldı, onun taleyi necə oldu?.. Öldümü-qaldımı, dəlixanadadı, yoxsa bayıldı?.. Heç inanmadığım gəlmir ki, bu neçə gündə Qurban Həsənov sağ-salamat ola. Və bu vaxt xəyal dünyamdan bir səs gəldi, ağıllı şeytan qulağıma pıçıldadı: "Niyə yatmısan fil qulağında, sən ki, imkanın var Qurbanı görməyə. Rayon milis şöbəsinə rəhbərlik eləyən B.Dadaşovla dostluğun, isti münasibətin yoxdumu?.. Çəkinmə, gecikmə, bu fürsətdən yararlan.

Bu yerdə yadıma düşür ki, bir zamanlar "Partizan Babaş" sənədli hekayəmi dərc etdiklərinə görə "Ədalət" qəzetinin rəhbərliyinə gec olsa da səmimi sevgilərimi bildirim.

Gecikmirəm, rəisin icazəsi ilə mən türmədəyəm, Qurbandan müsahibə alıram.

Diqqətlə baxıram. Elə də canlı, cüssəli, yetənə yetib, yetməyəne daş atan insana bənzəmir. Fağır, yazıq, uzundraz bir kişidi. Məni tanıyır:

- Sən bizim Əskərabadla qonşu olan Aşağı Cürəli kəndindənsən. Səhv etmirəmsə "Məhsul" qəzetində işləyirsən. Düzdü?..

- Hə, hə, doğru deyirsən Qurban.

Söhbətimiz öz məcrasına

düşür. Soruşuram:

- Niyə o gün, martın 26-da Mikoyanın üstünə cumdun, az qala öldürəcəkdin ölkə rəhbərini?..

Qeyzlənir, hirsli-hirsli deyir:

- Qoymadılar, tutdular məni, öldürəcəkdin daşnaq kopoyoğlunu. Atamın qisasını alacaqdım ondan..

- Bu nə sözdü? Nə ata, nə qisas?..

Papirosuna dərindən qullab vurur, keçmişinə qayıdır:

- 1918-ci ildə mənim 7 yaşım var idi. Dağlı məhəlləsində yaşayırdıq. Atam İbrahim başmaqçı idi. Evimizdən bir az aralı dükan açmışdı, onun-bunun köhnə, cırıq ayaqqabılarını yama-yır, beş nəfərlik ailəmizə çörək pulu qazanırdı. Yadımdadır, mart ayında elə dükandaca onu güllələyib öldürmüşdü bolşevik libası geyinən erməni daşmaqları. Sonralar məlum oldu ki, bizim tərəflərdə komandır erməni Mikoyan olub. Onun, Şaumyanın əmri ilə Bakıda 10 mindən çox azərbaycanlı qətlə yetirilib. Uşaq, böyük, qoca, cavan günahsız müsəlman əhalisi güllələnmişdi.

Atamın cənazəsini görəndən anamın qışqırtısı, başına, üzünə döyməsi hələ də gözümün qabağındadır... O gün, martın 26-da anamın ruhu məni yuxudan oyatdı:

- Dur ayağa, yatma bala, bir azdan Mikoyan gələcək Biləsuvara. Öldür onu, atanın qisasını yerdə qoyma. Nə günahın sahibi idi İbrahim?.. Unutma ki, atasının qisasını ala bilməyən oğul mənə lazım deyil... Heyf öldürə bilmədim o əclafı.

Qurban Həsənovu, danışanda tez-tez "həri, həri, vaxsey, vaxsey" eləyən o kişini nə mühakimə elədilər, nə Bayıla göndərdilər. Bilirsiniz niyə?.. O zaman Vəli Saraylı imzası ilə lətif, incə ruhlu şeirlər yazan, onları heç yerdə çap elətdirməyib, tək-cə rəhmətlik şair Tofiq Bayrama oxuyan, Mikoyanın başına gələn halı-qəziyyətdən xəbər tutmuş Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi Vəli Yusif oğlu Axundov raykomun birinci katibi Nağı Axundovu təklilikdə qəbul edərək ona demişdir:

- Hər kimdisə o şöferi çox incitməyin. Beləcə, Qurban türmədən buraxıldı, hətta avtobazada ona "ZİS-5" yox, "ZİS-150" avtomobili etibar olundu.

***

Sözsüz ki, Qurban milli qəhrəman idi. 1965-ci ildə ölkə rəhbəri A.Mikoyana qarşı hərəketi onun geniş kütlə içərisində hörmətini, nüfuzunu göylərə qaldırmışdı. Rayon camaatının ona sonsuz sevgisi, məhəbbəti var idi.

Qeyd etməyə bilmərik ki, həmin dövrə qədər rayonumuz Dağlıq Qarabağdan, ermənilərin məskunlaşdığı bölgələrdən nisbətən uzaqda idi. Biləsuvarlılar erməni məkri, hiyləsi, onların türk dünyasına, azərbaycanlılara qarşı soyqırım törətmələrinin canlı şahidi deyildilər.

Baxın, görün sonralar nələr baş verdi?..

...Əsgərabadlılar gecikmədən ümumi çağırıldı və Mikoyanın adından imtina etdilər, kolxozları "Şəfəq" adlandı.

...Dövlət rəsmi qalereyasında, idarə və müəssisələrdə, məktəblərdə "Azərbaycan Milli Qəhrəmanları" lövhəsində iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Həzi Aslanovun portretinin sağ tərəfindəki marşal Baqramyanın şəkli tikə-tikə olunub zibil qutusuna atıldı.

Həftəbazarında özü də bilmədən nehrə yağdı satandan ermənicə qiymət soruşan bir kişini qadınlar ölüsünə çırpıldılar.

P.S: Oğlanları Orxan və Vaqiflə çay süfrəsi arxasında. Öyrəndim ki, ata yurdlarını yarı bölüb iki ev tikiblər. Mehriban dolanırlar.

Validəynləri xeyli vaxtdır haqq dünyasına qovuşub. Məzarları şəhər qəbiristanındadır.

Sabahısı gedirəm qəbiristanına. Sağ olsun balalar, sayğı göstərərək əsl heykəl ucaldıblar. Sağda Qurbanın, solda Gülsabahnın məzarı. Fatihe surəsi oxuyur və Allah-təaladan rəhmət diləyirəm onlara.

**Əlibala Rəhimov,
Publisist, "Qızıl Qələm"
mükafatı laureatı,
Biləsuvar rayonu**

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil ABBAS

Baş redaktor:

İradə TUNCA

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş və "Azərbaycan" nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPİTAL Bankın 1saylı Nəsimi rayon filialı.

Kod: 200112 h/h

Müxbir hesab: 0137010001994

S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2xhesab N:

38070019411100451111 VOEN: 1300456161

İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ.1073 M

"AZƏRBAYCAN

Telefon: 538-05-50, 538-51

adaletq

adaletqezeti@ma

Qəzetdə "Olaylar" və APA

ƏDALƏT

22 iyul 2017-ci il